

Why The Colorful Coat?

Mrs. Emma Katz, NILLI Director

בראשית ל"ז:א-ד'

(א) וַיָּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִגְוֵרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: (ב) אֵלֶּה | תְּלֻדֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן־שִׁבְעֵ-עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רָעָה אֶת־אָחִיו בְּצֹאֵן וְהוּא נָעַר אֶת־בְּנֵי בְלָהָה וְאֶת־בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׂי אָבִיו וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־דְּבָרֵם רָעָה אֶל־אָבִיהֶם: (ג) וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת־יוֹסֵף מִכָּל־בְּנָיו הוּא לוֹ וְעָשָׂה לוֹ וְעָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פָּסִים: (ד) וַיֵּרָאוּ אָחָיו כִּי־אִתּוֹ אֶהָב אָבִיהֶם מִכָּל־אָחָיו וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַבְּרוֹ לְשָׁלֵם:

(1) Now Jacob was settled in the land where his father had sojourned, the land of Canaan. (2) This, then, is the line of Jacob: At seventeen years of age, Joseph tended the flocks with his brothers, as a helper to the sons of his father's wives Bilhah and Zilpah. And Joseph brought bad reports of them to their father. (3) Now Israel loved Joseph best of all his sons, for he was the child of his old age; and he had made him an ornamented tunic. (4) And when his brothers saw that their father loved him more than any of his brothers, they hated him so that they could not speak a friendly word to him.

רש"י על בראשית ל"ז:ג:ב'

(ב) פסים. לשון כלי מילת, כמו כרפס ותכלת, וכמו כתנת הפסים דתמר ואמנון...

(2) פסים is a term for raiment of fine wool (Shabbat 10b). Similar is (Ester 1:6) כרפס "Fine linen and blue". The same garment כתנת הפסים is mentioned (2 Samuel 13:18) in the story of Amnon and Tamar and we may therefore gather that it was made of very fine material.

רלב"ג על שמואל ב"ג:ח"י"ט

(א) כתנת פסים. לכוש מצבעים מתחלפים היה דרך משל כשיעור פסת יד מצבע אחד וכן תמשך להיות מצבעים רבים:

בראשית ל"ז:כג-כ"ד

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־בָּא יוֹסֵף אֶל־אָחָיו וַיִּפְשְׁטוּ אֶת־יוֹסֵף אֶת־כְּתֹנֶתוֹ אֶת־כְּתֹנֶת הַפָּסִים אֲשֶׁר עָלָיו: וַיִּקְהָהוּ וַיִּשְׁלְכוּ אֹתוֹ הַבְּרָה וְהַבּוֹר רֶק אֵין בּוֹ מַיִם:

When Joseph came up to his brothers, they stripped Joseph of his tunic, the ornamented tunic that he was wearing, and took him and cast him into the pit. The pit was empty; there was no water in it.

חזקוני, בראשית ל"ז:כ"ג

(א) את כתנת הפסים לפי שהיא גרמה תחלה השנאה.

(1) את כתנת הפסים (the striped coat; because it had been the garment which had caused all the hatred and jealousy.

רד"ק על בראשית ל"ז:ג"ב

(ב) פסים, מענין פס ידיו, והיתה הכתונת עשויה פס אחד מצבע אחד ופס אחד מצבע אחר, כמו כלי מילת שעשויים פסים פסים, והיתה הכתונת נאה וזה היה גורם לו שישנאו אותו מלבד שהיה מדבר עליהם רע אל אביהם. וארז"ל (שבת י') לעולם אל יטיל אדם קנאה בין הבנים שבשביל חמשת סלעים מילת שהוסיף יעקב ליוסף על בניו נתקנאו בו אחיו וירדו אבותינו למצרים:

(2) ועשה לו כתונת פסים (the word פס is related to the same word in Daniel 5,5 palm of a hand. The cloth was made of differently coloured surfaces similar to garments made of soft wool which are made in a number of differently coloured stripes or sections. The garment looked very impressive, arousing the hatred of the brothers in addition to the fact that they hated him for spreading tales about them to their father. Our sages in Shabbat 10 seize upon this detail to teach us that a father must ever be careful not to arouse inter-fraternal jealousies, seeing that the fortunes of the Jewish people have been so negatively affected on account of five silver coins worth of angora wool which Yaakov spent more on Joseph's attire than he did on the garments worn by his other sons. The enslavement of the Jewish people in Egypt was brought about as a direct consequence of this jealousy.

רש"י על בראשית ל"ז:ג"ב

... ומ"א ע"ש צרותיו, שנמכר לפוטפיר ולסוחרים ולישמעאלים ולמדינים:

There is a Midrashic statement that in the word פסים we may find an allusion to all his misfortunes: he was sold to Potiphar (פוטפיר), to the merchants (סוחרים), to the Ishmaelites (ישמעאלים), and to the Midianites (מדינים) (Genesis Rabbah 84:8).

בראשית רבה פ"ד:ח

(ח) וישראל אהב את יוסף (בראשית לז, ג), רבי יהודה ורבי נחמיה, רבי יהודה אומר שהיה זיו איקונין שלו דומה לו. רבי נחמיה אמר שכל הלכות שמסרו שם ועבר ליעקב מסרן לו. (בראשית לז, ג): ועשה לו כתנת פסים, ריש לקיש בשם רבי

אַלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אָמַר, צָרִיךְ אָדָם שְׁלֹא לְשַׁנּוֹת בֶּן מִבְּנָיו, שְׁעַל יְדֵי כְּתֻנֶּת פְּסִים שְׁעָשָׂה אָבִינוּ יַעֲקֹב לְיוֹסֵף, (בראשית לז, ד): וַיִּשְׁנָאוּ אֹתוֹ וְגו'. פְּסִים, שְׁהִיְתָה מִגַּעַת עַד פֶּס יָדוֹ. דְּבָר אַחֵר, פְּסִים, שְׁהִיְתָה דְקָה וְקֵלָה בְּיוֹתֵר וְנִטְמָנֶת בְּפֶס יָד. פְּסִים, שְׁהִפְסִיּוֹ עָלֶיהָ אֵיזָה מִהֶם יוֹלִיכָה לְאָבִיו, וְעֵלֶת לִיהוּדָה. פְּסִים, עַל שֵׁם צָרוֹת שְׁהִגְעוּהוּ, פ"א פּוֹטִיפֶר, סמ"ך סוֹחָרִים, יו"ד וְשִׁמְעָאֵלִים, מ"ם מְדִינִים. דְּבָר אַחֵר, פְּסִים, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לֵקִישׁ בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה (תהלים סו, ה): לִכּוּ וְרָאוּ מַפְעָלוֹת אֱלֹהִים, וְכָתִיב בְּתַרְיָה (תהלים סו, ו): הִפְךָ יָם לַיַּבְשָׁה, לְמָה וַיִּשְׁנָאוּ אֹתוֹ, בְּשִׁבִיל שְׁיִקְרַע הַיָּם לִפְנֵיהֶם, פְּסִים, פְּסִים.

אברבנאל על תורה, בראשית ל"ז:ג'

ועשה לו כתונת פסים כי למה שהכיר בו היותו גדול הערך מאחיו רצה שיהיה כן מלבשו בערך אל מלבושי אחיו בגדי קדש לכבוד ולתפארת וכבר הזהירו חז"ל על מלבושי החכמים שיהיו נקיים וטובים. ואמרו תלמיד חכם שנמצא רבב בבגדו חייב מיתה. ואמרו אסור לתלמיד חכם לילך במנעלים מטולאים וזולת זה הרבה. ולזה רצה יעקב אבינו שיהיה לסימן ואות לבוש מעלתו בגדי משי לא זולתו מהאחים כי היו המלבושים בימים ההם נערכים כפי מעלת האיש וכמו שהיה במצרים שאין עבד לובש בגדי שרים ולכן הליבש פרעה ליוסף בגדי שש והנה א"כ כתונת פסים היא לאות שלמותו...